

12 Μαΐου 2017

Νόμος 4469/2017

Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων

Με το Νόμο 4469/2017 εισάγεται για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη μία οργανωμένη εξωδικαστική διαδικασία για τη ρύθμιση των χρεών των ελληνικών επιχειρήσεων προς τον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα. Τα βασικά χαρακτηριστικά της ως άνω διαδικασίας έχουν ως εξής:

Ποιοι μπορούν να υπαχθούν

- Αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία μπορεί να υποβάλει κάθε φυσικό πρόσωπο που μπορεί να υπαχθεί σε πτώχευση και κάθε νομικό πρόσωπο που αποκτά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, εάν έχει φορολογική κατοικία στην Ελλάδα, εφόσον:
 - κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 είχε οφειλή προς χρηματοδοτικό φορέα από δάνειο ή πίστωση σε καθυστέρηση τουλάχιστον 90 ημερών (ή οφειλή που ρυθμίστηκε μετά την 1 Ιουλίου 2016) ή είχε ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τη Φορολογική Διοίκηση ή Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ) ή άλλο ΝΠΔΔ, περιλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ή είχε βεβαιωθεί η μη πληρωμή επιταγών εκδόσεώς του λόγω μη επαρκούς υπολοίπου ή είχαν εκδοθεί διαταγές πληρωμής ή δικαστικές αποφάσεις λόγω ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων εις βάρος του,
 - οι συνολικές οφειλές του ξεπερνούν το ποσό των ΕΥΡΩ 20 000, και
 - σε μία τουλάχιστον από τις τελευταίες 3 χρήσεις πριν από την υποβολή της αίτησης είχε: α) θετικό καθαρό αποτέλεσμα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων, εάν πρόκειται για οφειλέτη που τηρεί απλογραφικό λογιστικό σύστημα, ή β) θετικά αποτελέσματα προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων ή θετική καθαρή θέση, εάν πρόκειται για οφειλέτη που τηρεί διπλογραφικό λογιστικό σύστημα.

Ποιοι δεν μπορούν να υπαχθούν

- Δεν μπορούν να υπαχθούν στην διαδικασία:
 - πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδοτικά ιδρύματα και πάροχοι επενδυτικών υπηρεσιών, καθώς και υποκαταστήματα αλλοδαπών τέτοιων ιδρυμάτων και παρόχων που λειτουργούν στην Ελλάδα,
 - Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες, Οργανισμοί Εναλλακτικών Επενδύσεων, και οι διαχειριστές αυτών,
 - ασφαλιστικές εταιρείες,
 - φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν υποβάλει αίτηση στο δικαστήριο για υπαγωγή στις διατάξεις του Ν. 4307/2014 (αναφορικά με την έκτακτη διαδικασία ρύθμισης υποχρεώσεων εμπόρων) ή του Πτωχευτικού Κώδικα, ή έχουν υπαχθεί στις ως άνω διαδικασίες, ή έχουν διακόψει την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, ή βρίσκονται σε διαδικασία λύσης/εκκαθάρισης, ή έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για ένα από τα προβλεπόμενα στο νόμο αδικήματα (π.χ. φοροδιαφυγή, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, υπεξαίρεση, εκβίαση, πλαστογραφία, κλπ),
 - οφειλές που έχουν γεννηθεί μετά την 31 Δεκεμβρίου 2016,
 - απαιτήσεις από ανακτήσεις κρατικών ενισχύσεων λόγω παραβίασης των σχετικών διατάξεων της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 6 του ΚΕΔΕ,

- πιστωτές της επιχείρησης, των οποίων οι απαιτήσεις δεν υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα από το νόμο ποσά ή/και ποσοστά (μικροί πιστωτές).
- Αν οι απαιτήσεις ενός πιστωτή υπερβαίνουν το 85% των συνολικών απαιτήσεων κατά του οφειλέτη, η αίτηση υπαγωγής στη διαδικασία προωθείται στον εν λόγω πιστωτή για διμερή διαπραγμάτευση.

Υποβολή αίτησης

- Ο οφειλέτης υποβάλλει αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία ηλεκτρονικά στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ) έως την 31 Δεκεμβρίου 2018 με τη χρήση ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας που τηρείται στην ιστοσελίδα της ΕΓΔΙΧ.
- Το Ελληνικό Δημόσιο, οι ΦΚΑ ή άλλο ΝΠΔΔ (περιλαμβανομένων των ΟΤΑ), ή οι χρηματοδοτικοί φορείς μπορούν ως πιστωτές να κινήσουν τη διαδικασία κοινοποιώντας στον οφειλέτη έγγραφη πρόσκληση να υπαχθεί στη διαδικασία. Εάν ο οφειλέτης δεν ανταποκριθεί χάνει το δικαίωμα να κινήσει ο ίδιος την διαδικασία μεταγενέστερα, χωρίς να προσκληθεί εκ νέου από τους πιστωτές.

Διορισμός συντονιστή και διαδικασία διαπραγμάτευσης

- Η ΕΓΔΙΧ διορίζει συντονιστή της διαδικασίας από ειδικό μητρώο που τηρείται για το σκοπό αυτό, ο οποίος συντονίζει τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης.
- Για να προχωρήσει η διαδικασία απαιτείται να συμμετέχουν δικαιούχοι τουλάχιστον του 50% του συνόλου των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη (μη λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων προσώπων συνδεδεμένων με τον οφειλέτη).
- Για την έγκριση πρότασης αναδιάρθρωσης οφειλών απαιτείται συμφωνία του οφειλέτη και πλειοψηφία των 3/5 των συμμετεχόντων πιστωτών, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται τα 2/5 των συμμετεχόντων πιστωτών με ειδικό προνόμιο, ήτοι υποθήκη, προσημείωση, ενέχυρο ή άλλο προνόμιο του άρθρου 976 του ΚΠολΔ (στα ως άνω ποσοστά δεν λαμβάνονται υπ' όψιν απαιτήσεις προσώπων συνδεδεμένων με τον οφειλέτη). Εφόσον εγκριθεί η πρόταση αναδιάρθρωσης υπογράφεται η σύμβαση αναδιάρθρωσης οφειλών από τον οφειλέτη και τους συναινούντες πιστωτές, διαφορετικά η διαδικασία θεωρείται περαιωθείσα ως άκαρπη.

Σύμβαση αναδιάρθρωσης οφειλών

- Οι πιστωτές και ο οφειλέτης διαμορφώνουν ελεύθερα το περιεχόμενο της σύμβασης αναδιάρθρωσης, υπαγόμενοι ωστόσο στους κατωτέρω περιορισμούς/εξαιρέσεις:
 - α) Δεν επιτρέπεται πιστωτής να περιέλθει σε χειρότερη οικονομική θέση από αυτή που θα βρισκόταν σε περίπτωση ρευστοποίησης της περιουσίας του οφειλέτη.
 - β) Οι πιστωτές λαμβάνουν ποσά και άλλα ανταλλάγματα τουλάχιστον ισάξια με τα ποσά που θα ελάμβαναν σε περίπτωση ρευστοποίησης της περιουσίας των συνοφειλετών και των βεβαρμένων υπέρ τους περιουσιακών στοιχείων τρίτων.
 - γ) Ποσά και άλλα ανταλλάγματα που απομένουν προς διανομή μετά την διανομή των προβλεπόμενων στις ως άνω δύο περιπτώσεις διανέμονται στους πιστωτές συμμετρως κατά το μέρος των απαιτήσεών τους που απομένει ανεξόφλητο.
 - δ) Με την επιφύλαξη της περίπτωσης α) για τον υπολογισμό των ποσών και άλλων ανταλλαγμάτων διανομής μεταξύ των πιστωτών, από τις απαιτήσεις των πιστωτών αφαιρούνται προηγουμένως: αα) το σύνολο των τόκων υπερημερίας των πιστωτών του ιδιωτικού τομέα, ββ) 95% των απαιτήσεων του Δημοσίου από πρόστιμα που έχουν επιβληθεί από τη φορολογική διοίκηση και ποσοστό 85% των απαιτήσεων του Δημοσίου και των ΦΚΑ από προσαυξήσεις ή τόκους εκπρόθεσμης καταβολής. Τα ως άνω ποσά συνυπολογίζονται στη διανομή μόνο στην περίπτωση που το επιτρέπει η ικανότητα αποπληρωμής του οφειλέτη και αποπληρώνονται, εν όλω ή εν μέρει, μόνο εφόσον έχουν αποπληρωθεί πλήρως οι λοιπές απαιτήσεις των πιστωτών. Σε αντίθετη περίπτωση τα ως άνω ποσά διαγράφονται μετά την ολοσχερή εξόφληση όλων των οφειλών με βάση τη σύμβαση αναδιάρθρωσης.
- Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να συμφωνηθεί ότι οι απαιτήσεις που α) γεννώνται ταυτόχρονα με ή μετά την κατάρτιση της σύμβασης, β) προέρχονται από χρηματοδοτήσεις του οφειλέτη ή από παροχή αγαθών ή υπηρεσιών στον οφειλέτη, και γ) αποσκοπούν στην εξασφάλιση της συνέχισης της δραστηριότητας του οφειλέτη, ικανοποιούνται προνομιακά σε σχέση με όλες τις απαιτήσεις, προνομιούχες ή μη, που είχαν γεννηθεί πριν από την κατάρτιση της σύμβασης.

Διορισμός εμπειρογνώμονα

- Για οφειλέτες που είναι μεγάλες επιχειρήσεις προβλέπεται υποχρεωτικός διορισμός εμπειρογνώμονα για την εκπόνηση αξιολόγησης βιωσιμότητας και σχεδίου αναδιάρθρωσης των οφειλών. Για οφειλέτες που είναι μικρές επιχειρήσεις ο διορισμός είναι προαιρετικός, και εφόσον ζητηθεί από συμμετέχοντες πιστωτές που είναι δικαιούχοι τουλάχιστον του 1/3 του συνόλου των απαιτήσεων.

Επικύρωση από το δικαστήριο

- Ο οφειλέτης ή συμμετέχων πιστωτής μπορεί να υποβάλει στο Πολυμελές Πρωτοδικείο της έδρας του οφειλέτη αίτηση για την επικύρωση της σύμβασης αναδιάρθρωσης οφειλών.
- Από την κατάθεση της ως άνω αίτησης και έως την έκδοση της απόφασης αναστέλλονται αυτοδικαίως τα μέτρα, εκκρεμή ή μη, ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη για την ικανοποίηση απαιτήσεων που ρυθμίζονται από τη σύμβαση. Κατά τη διάρκεια της αναστολής απαγορεύεται η λήψη οποιουδήποτε ασφαλιστικού μέτρου κατά του οφειλέτη, εκτός αν πρόκειται για α) προσημείωση υποθήκης ή άλλο ασφαλιστικό μέτρο που έχει συμφωνηθεί με τη σύμβαση αναδιάρθρωσης ή β) για ασφαλιστικό μέτρο με το οποίο επιδιώκεται η αποτροπή της απομάκρυνσης ή αφαίρεσης ή μετακίνησης κινητών πραγμάτων της επιχείρησης ή εξοπλισμού, η οποία δεν έχει συμφωνηθεί και ενέχει κίνδυνο απαξίωσης της επιχείρησης. Η ως άνω αναστολή ισχύει και για διαδικασίες διοικητικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη.
- Η απόφαση επικύρωσης καταλαμβάνει το σύνολο των απαιτήσεων του οφειλέτη που ρυθμίζονται στη σύμβαση αναδιάρθρωσης και δεσμεύει τον οφειλέτη και το σύνολο των πιστωτών, ανεξαρτήτως της συμμετοχής τους στη διαπραγμάτευση ή τη σύμβαση. Η απόφαση επικύρωσης δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο (ενώ κατά της απορριπτικής απόφασης επιτρέπεται η άσκηση έφεσης).

Αναστολή εκτέλεσης

- Από την ημέρα αποστολής από τον συντονιστή πρόσκληση στους πιστωτές για συμμετοχή στη διαδικασία και για διάστημα 70 ημερών αναστέλλονται αυτοδικαίως τα μέτρα, εκκρεμή ή μη, ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη για την ικανοποίηση των απαιτήσεων, των οποίων ζητείται η εξωδικαστική ρύθμιση, καθώς και η λήψη οποιουδήποτε ασφαλιστικού μέτρου κατά του οφειλέτη, συμπεριλαμβανομένης της εγγραφής προσημείωσης υποθήκης, εκτός αν με το μέτρο αυτό επιδιώκεται η αποτροπή της απομάκρυνσης ή αφαίρεσης ή μετακίνησης κινητών πραγμάτων της επιχείρησης ή εξοπλισμού, η οποία δεν έχει συμφωνηθεί και ενέχει κίνδυνο απαξίωσης της επιχείρησης. Πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης που διενεργούνται από πιστωτές μετά την κοινοποίηση σε αυτούς αντιγράφου της αίτησης υπαγωγής στη διαδικασία είναι άκυρες.
- Ο οφειλέτης μπορεί να ζητήσει από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας του παράταση της αναστολής για διάστημα έως 4 επιπλέον μηνών, εφόσον συναινεί η απόλυτη πλειοψηφία των συμμετεχόντων πιστωτών, ενώ κάθε πιστωτής μπορεί να ζητήσει από το ως άνω δικαστήριο την πρόωγη παύση της αναστολής, εφόσον πιθανολογείται ότι η αναστολή εκτέλεσης θα επιφέρει ανεπανόρθωτη βλάβη στον αιτούντα πιστωτή.
- Η αναστολή εκτέλεσης επάγεται αυτοδικαίως την απαγόρευση της διάθεσης ή της επιβάρυνσης των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης του οφειλέτη ή και άλλων περιουσιακών του στοιχείων, η διάθεση των οποίων δεν εντάσσεται στη συνήθη επιχειρηματική του δραστηριότητα.

Μη τήρηση της συμφωνίας αναδιάρθρωσης οφειλών

- Αν ο οφειλέτης δεν καταβάλει οποιοδήποτε ποσό σε πιστωτή σύμφωνα με τη σύμβαση αναδιάρθρωσης για διάστημα μεγαλύτερο των 90 ημερών, ο πιστωτής δικαιούται να ζητήσει από το δικαστήριο την ακύρωση της συμφωνίας ως προς όλους.
- Επέρχεται αυτοδικαίως ανατροπή της σύμβασης αναδιάρθρωσης έναντι του Δημοσίου ή των ΦΚΑ και αναβίωση των απαιτήσεών τους στις εξής περιπτώσεις:
 - Μη καταβολή ή μερική καταβολή δόσεων προς τη Φορολογική Διοίκηση ή τους ΦΚΑ, όπως προσδιορίζονται στη σύμβαση αναδιάρθρωσης, έως τη συμπλήρωση του ποσού που αντιστοιχεί σε 3 δόσεις.
 - Παράλειψη του οφειλέτη να υποβάλει τις προβλεπόμενες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος, ΦΠΑ και ΑΠΔ εντός 3 μηνών από την παρέλευση της προθεσμίας υποβολής τους, και
 - Παράλειψη του οφειλέτη να εξοφλήσει ή να τακτοποιήσει με νόμιμο τρόπο, με αναστολή είσπραξης ή ρύθμιση τμηματικής καταβολής, τις οφειλές του είτε προς το Δημόσιο ή υπέρ τρίτων που

εισπράττονται από τη Φορολογική Διοίκηση ή προς τους ΦΚΑ, οι οποίες βεβαιώθηκαν μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2016, εντός 90 ημερών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της σύμβασης ή, σε περίπτωση δικαστικής επικύρωσης, από την ημερομηνία επικύρωσης της σύμβασης, ή προκειμένου για οφειλές που κατέστησαν ληξιπρόθεσμες μετά την έναρξη ισχύος ή την επικύρωση της σύμβασης, εντός 60 ημερών από τη λήξη της νόμιμης προθεσμίας καταβολής τους.

Συμμετοχή του Δημοσίου και των ΦΚΑ

- Το Δημόσιο και οι ΦΚΑ μπορούν να προβούν, στο πλαίσιο του παρόντος νόμου, σε αναδιάρθρωση οφειλών προς αυτούς, συμπεριλαμβανομένης και της δυνατότητας διαγραφής μέρους αυτών.
- Είναι άκυρος ο όρος σύμβασης αναδιάρθρωσης που προβλέπει:
 - Την αποπληρωμή οφειλών προς το Δημόσιο σε περισσότερες από 120 δόσεις.
 - Την τμηματική αποπληρωμή οφειλών προς το Δημόσιο ανά διαστήματα που υπερβαίνουν το μήνα.
 - Την καταβολή μηνιαίας δόσης μικρότερης των ΕΥΡΩ 50.
 - Την παροχή περιόδου χάριτος για την αποπληρωμή οφειλών προς το Δημόσιο.
 - Την ικανοποίηση απαιτήσεων του με άλλα ανταλλάγματα αντί χρηματικού ποσού.
- Υφιστάμενες ρυθμίσεις οφειλών προς το Δημόσιο σύμφωνα με τους Νόμους 4152/2013, 4174/2013, 4305/2014 και 4321/2015 εντάσσονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης οφειλών, όπως έχουν διαμορφωθεί κατά την ημερομηνία έγκρισης της σύμβασης αναδιάρθρωσης.
- Για οφειλές προς το Δημόσιο έως ΕΥΡΩ 20 000 (στις οποίες δεν προσμετρώνται τυχόν οφειλές που ρυθμίστηκαν με τους νόμους που προαναφέρθηκαν) ισχύουν τα εξής:
 - Για βασικές οφειλές (ήτοι αρχικές οφειλές που βεβαιώθηκαν χωρίς τους τόκους ή τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής) έως ΕΥΡΩ 3 000, η αποπληρωμή τους και των προσαυξήσεων/τόκων γίνεται τμηματικά σε έως 36 μηνιαίες δόσεις, με ελάχιστη μηνιαία δόση ΕΥΡΩ 50, χωρίς δυνατότητα διαγραφής κανενός ποσού.
 - Για βασικές οφειλές άνω των ΕΥΡΩ 3 000, η αποπληρωμή τους και των προσαυξήσεων/τόκων γίνεται τμηματικά σε έως 120 μηνιαίες δόσεις, με ελάχιστη μηνιαία δόση ΕΥΡΩ 50, χωρίς δυνατότητα διαγραφής βασικής οφειλής.
 - Στις ως άνω περιπτώσεις το Δημόσιο δεν συμμετέχει στις διαπραγματεύσεις, ούτε υποβάλει πρόταση αναδιάρθρωσης και οι οφειλές προς αυτό προσμετρώνται στις θετικές ψήφους των συμμετεχόντων πιστωτών, εφόσον στο τελικό σχέδιο αναδιάρθρωσης έχουν τηρηθεί οι κανόνες του νόμου αυτού.
- Ανάλογοι κανόνες με αυτούς που αναφέρθηκαν ανωτέρω για το Δημόσιο προβλέπονται και για τις οφειλές προς τους ΦΚΑ.

Συνεργασία χρηματοδοτικών φορέων

- Όταν περισσότερα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα ή εταιρείες διαχείρισης ή απόκτησης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις του Ν. 4354/2015 έχουν ή διαχειρίζονται ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις έναντι του ίδιου οφειλέτη, εφόσον υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για αδυναμία εκπλήρωσης των οικονομικών του υποχρεώσεων, μπορούν να συνεργάζονται για την υποβολή κοινής πρότασης στον οφειλέτη με σκοπό την εξεύρεση βιώσιμης λύσης.

Επικοινωνία

Κωνσταντίνος Παπακωστόπουλος
Δικηγόρος/Εταίρος – Διαχειριστής
Τ +30 210 60 62 325
E cpapacostopoulos@cpalaw.gr

Η παρούσα έκδοση έχει σκοπό να παράσχει στον αναγνώστη γενική ενημέρωση επί των αναφερομένων θεμάτων. Καμία ενέργεια δεν πρέπει να γίνει χωρίς προηγούμενης να ληφθεί κατάλληλη επαγγελματική συμβουλή που θα στηρίζεται στα πραγματικά περιστατικά της κάθε περίπτωσης.